

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ จากภาคเกษตรกรรมเป็นภาคอุตสาหกรรม เข้าสู่ยุคสารสนเทศ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยแบบไร้พรหมแดน ทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปสู่การแข่งขัน เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านรายได้ คนไทยมีวัตถุนิยมมากขึ้น มีการจับจ่ายใช้สอยอย่างฟุ่มเฟือยตามกระแสสังคม ทำให้สังคมขาดระเบียบวินัย มีคุณธรรมและจริยธรรมลดน้อยลง ค่านิยมตั้งแต่ประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม สังคมไทยเกิดความแตกแยก มีปัญหาขัดแย้งกันตลอดมาทำภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ประชาชนได้รับความเดือดร้อนในการครองชีพมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจาก สถานการณ์ดังกล่าวแล้ว ประเทศไทยยังประสบปัญหายาเสพติดที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดมาเป็นเวลาอันยาวนาน ประเทศเราต้องเผชิญหน้ากับผู้เสพยาเสพติด ผู้ค้า และผู้ผลิตยาเสพติด มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรวดเร็ว มียาเสพติดกระจายตัวอยู่ไปทั่ว ทั้งพื้นที่ในเมืองและพื้นที่ชนบท ประกอบกับประเทศไทยยังมีพื้นที่บางส่วนติดกับประเทศพม่า ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก (วิโรจน์ เข้มปราศรัย, 2554, หน้า 1) อีกทั้งยังมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกถูกใช้เป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดเข้ามาภายในประเทศได้โดยง่าย จากสถิติจำนวนนักโทษเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด พุทธศักราช 2522 ใน พ.ศ. 2552 มีจำนวน 86,669 คน ใน พ.ศ. 2553 มีจำนวน 90,039 คน ใน พ.ศ. 2554 มีจำนวน 107,591 คน พ.ศ. 2555 มีจำนวน 115,076 คน และ พ.ศ. 2556 มีจำนวน 143,068 คน (กรมราชทัณฑ์, 2554, หน้า 12)

เห็นได้ว่าจำนวนผู้ต้องขังในคดียาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ถึง พ.ศ. 2556 มีผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้น จำนวน 56,399 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

ปัญหายาเสพติดจึงนับว่าเป็นภัยร้ายแรงของสังคมไทย ที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง คือ ชุมชน สังคม และความมั่นคงของชาติโดยรวม และยังส่งผลกระทบต่อในระดับบุคคลตั้งแต่บุตร สามี และภรรยาเกิดปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาการหย่าร้าง ครอบครัวขาดความรักความอบอุ่น สร้างความเสียหายต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตของผู้ที่เกี่ยวข้อง และก่อให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากความเสื่อมสมรรถนะทั้งทางร่างกายและจิตใจของประชาชนผู้ติด

ยาเสพติด ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ ภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากในการป้องกันและปราบปราม ค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

กรมราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมในการอำนวยความสะดวกให้เกิดแก่สังคม และมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมตัวผู้ต้องขังในคดียาเสพติด และผู้ต้องขังคดีทั่วไปให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งตามกฎหมาย ที่ให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง แต่ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ต้องเผชิญกับปัญหามีปริมาณผู้ต้องขังเป็นจำนวนมากเกินความจุมาตรฐานที่เรือนจำสามารถรองรับได้ถึง จำนวน 133,502 คน ในขณะที่เรือนจำสามารถรองรับได้เพียง 109,487 คน (พื้นที่ 2.25 ตารางเมตรต่อคน จากยอดผู้ต้องขังรวมทั้งสิ้น 244,989 คน ปัญหาอัตราส่วนของเจ้าหน้าที่เรือนจำและผู้ต้องขังที่ยังไม่สอดคล้องกัน โดยมีอัตราส่วนที่ 1 : 22 ในขณะที่มาตรฐานสากล กำหนดไว้ในอัตราส่วนที่ 1 : 5 (กรมราชทัณฑ์, 2554, หน้า 14) กรมราชทัณฑ์ต้องรับภาระควบคุมดูแล โดยไม่อาจผลักภาระไปให้หน่วยงานอื่นได้ ผู้ต้องขังบางคนเข้าออกเรือนจำซ้ำแล้วซ้ำอีก ไม่รู้จักเจ็ดหลายต่อการลงโทษ ดังสถิติในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวนผู้ต้องขังต้องโทษตั้งแต่ 2 – 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 45,289 คน ร้อยละ 21 จากจำนวนผู้ต้องขัง 210,744 คน (กรมราชทัณฑ์, 2556, หน้า 11) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จากสถิติผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 3,909 คน มีผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด จำนวน 2,928 คน คิดเป็นร้อยละ 74.90 (เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2557, หน้า 34)

อย่างไรก็ดีการกระทำความผิดครั้งแรกของผู้ต้องขังเกี่ยวกับยาเสพติดก็นับว่าเป็นปัญหาสำคัญอยู่แล้วและยิ่งไปกว่านั้นกลุ่มผู้ต้องขังเหล่านี้ยังมีการกระทำผิดซ้ำอีกหลาย ๆ ครั้ง ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่ยิ่งสำคัญขึ้นไปอีก และยากกว่าการกระทำผิดครั้งแรกอีกหลายเท่าตัว เนื่องจากการกระทำผิดซ้ำนั้นมีสาเหตุที่เชื่อมโยงหรือได้รับอิทธิพลมา ซึ่งบางอย่างก็ไม่เหมือนกับการกระทำผิดครั้งแรกอาจมีสาเหตุที่ลึกซึ้งและยากต่อการที่จะค้นหาและยากต่อการที่จะป้องกันและแก้ไขได้ ถึงแม้ว่าเรือนจำจะแก้ไขสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติดในรูปแบบชุมชนบำบัด โครงการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ โครงการบำบัดและฟื้นฟูผู้ต้องขังก่อนปล่อย และโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว มีทั้งการเรียนการสอนสายสามัญ สายวิชาชีพ มีการจัดกิจกรรมทางศาสนา อบรมศีลธรรม จริยธรรม จัดกิจกรรมลูกเสือที่ส่งเสริมวินัยความรับผิดชอบต่อตนเองให้มีจิตสำนึกที่ดี มีการฝึกทักษะอาชีพทั้งระยะสั้นและระยะยาว อาทิ การทำขนมโรตีสายไหม ขนมจีบชาลาพาน้ำเต้าหู้ปาตองโก ช่างซ่อมรองเท้า ช่างตัดผม ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและนวดแผนโบราณ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถนำความรู้ที่ได้กลับไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนและครอบครัวได้ภายหลังพ้นโทษ แต่เป็นเพราะเหตุใดกระบวนการดังกล่าว จึงไม่สามารถกล่อมเกลาสภาพจิตใจของผู้ต้องขังให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการกระทำผิดซ้ำได้ มีสาเหตุอันใดที่ทำให้ผู้ต้องขังพ้นโทษแล้วไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่

ในสังคมได้อย่างปกติสุขเช่นบุคคลอื่น และเป็นเพราะเหตุใดที่ทำให้ผู้ต้องขังเหล่านี้ต้องหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก และประเด็นสำคัญ ผู้ศึกษาวิจัยเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้พบเห็นผู้ต้องขังคนเดิม ๆ ที่พ้นโทษไปแล้วไม่นานก็กลับเข้ามาใหม่ซ้ำแล้วซ้ำอีก ไม่ได้เข็ดหลาบหรือเกรงกลัวต่อกฎหมาย ซึ่งผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรม จึงได้สนใจที่จะศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย โดยเฉพาะในกลุ่มที่กระทำผิดเกี่ยวกับคดีอาชญากรรม ว่ามีปัจจัยใดที่ทำให้ผู้ต้องขังดังกล่าวต้องกลับมากระทำผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก เพื่อจะได้หาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อหน่วยงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมของผู้ต้องขังชายในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมของผู้ต้องขังชายในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมของผู้ต้องขังชายในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถนำไปกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตลอดจนเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขไม่ให้ผู้ต้องขังหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก เป็นการช่วยลดจำนวนผู้ต้องขังให้น้อยลงและลดภาระให้หน่วยงานราชการ สร้างความมั่นคงและความปลอดภัยให้แก่สังคมมากขึ้น

ขอบเขตในการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์
หน่วยประชากรในการวิเคราะห์ คือ ผู้ต้องขังชายในคดีอาชญากรรมที่กระทำผิดซ้ำในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2.1 ประชากรในการศึกษา คือ นักโทษชายทุกคนที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 340 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักโทษชายในคดียาเสพติดที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 30 คน ภายใต้คุณสมบัติ คือ ต้องเป็นผู้ที่มีสติสัมปชัญญะดี มีการรับรู้ สื่อสารและตอบการสัมภาษณ์ได้ เป็นบุคคลที่ยินยอม สัมภาษณ์ให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและตรงตามความเป็นจริง ไม่ถูกครอบงำด้วยอำนาจของภรรยา หรือมีความผิดปกติใด ๆ อันจะทำให้ข้อมูลที่ได้อาจบิดเบือนจากความเป็นจริง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา ศาสนา สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร สถานภาพบิดามารดา อาชีพก่อนต้องโทษ และประวัติ การต้องโทษ

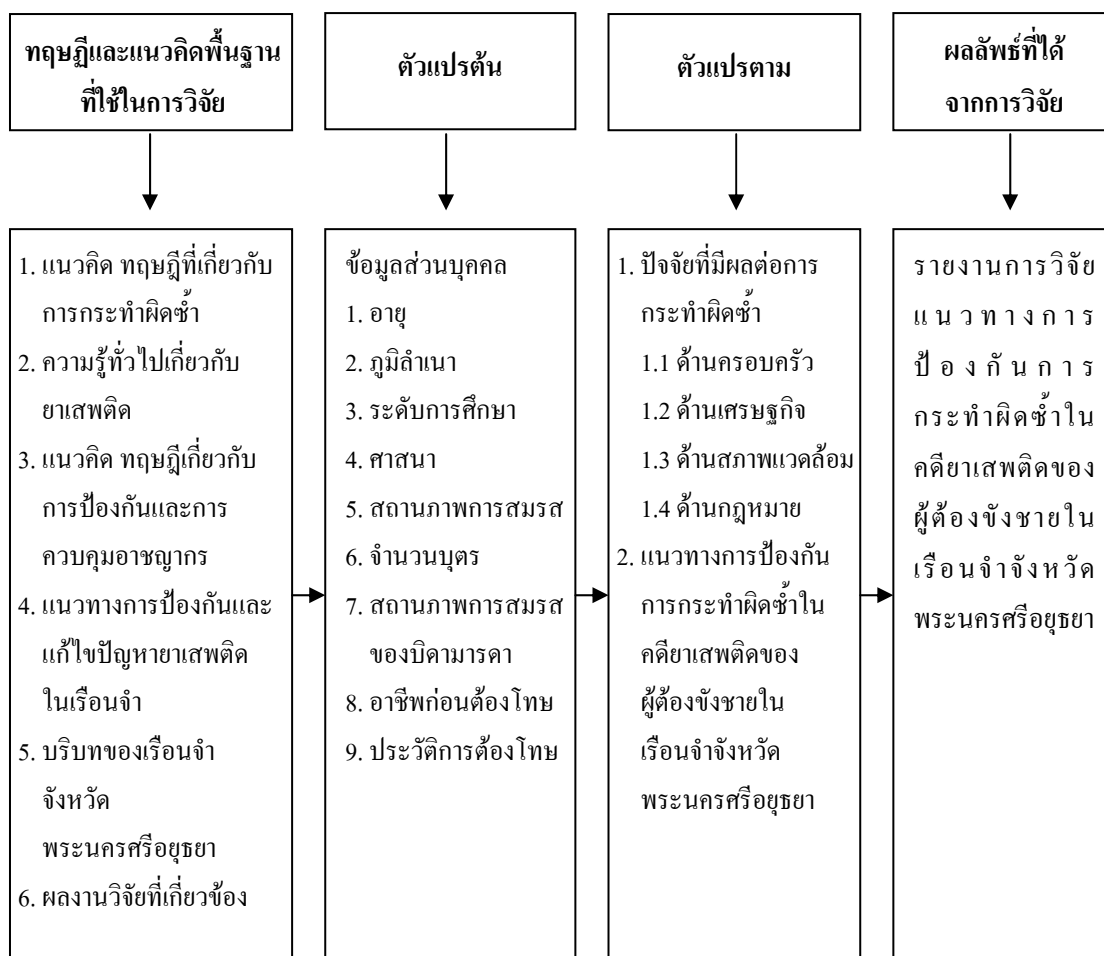
3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังชายใน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกฎหมาย

3.2.2 แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังชายใน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบความคิดผู้วิจัยจะศึกษา เรื่อง แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดี ยาเสพติดของผู้ต้องขังชายในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดที่มีผลต่อ การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายในคดียาเสพติดและมีแนวทางการป้องกันและแก้ไขผู้ต้องขังได้ อย่างไร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิดทฤษฎีจากเอกสารงานวิจัย ตำรา และหนังสือที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำนั้น มีทั้งปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ด้านเศรษฐกิจ ด้านครอบครัว และด้านกระบวนการยุติธรรมของการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักทฤษฎี และแนวคิดดังกล่าว มาเป็นข้อมูลในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในคดียาเสพติด ของผู้ต้องขังชายในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการกระทำผิดซ้ำได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อการจำแนกลักษณะ ผู้ต้องขังและปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังได้อย่างถูกต้อง ช่วยลดจำนวนผู้ต้องขังได้น้อยลง ส่งผล ให้สังคมมีความมั่นคงปลอดภัยจากพิษภัยของยาเสพติดได้มากขึ้นและเจริญก้าวหน้าต่อไป

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา ศาสนา สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพก่อนต้องโทษ ประวัติการต้องโทษ

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง การพักอาศัยอยู่กับบุคคลในครอบครัว ลักษณะของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของครอบครัว

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การประกอบอาชีพของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ภาระค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สินของครอบครัว รายได้เพียงพอหรือไม่ และภาระในการดูแลสมาชิกของครอบครัว

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่พักอาศัยของผู้ต้องขัง มีลักษณะเป็นเขตชุมชนแออัด เขตอุตสาหกรรม เขตแหล่งค้าขาย หรือเป็นแหล่งสถานบันเทิงที่เอื้อต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สมาชิกในครอบครัวทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การคบเพื่อนในเรือนจำเพื่อสร้างเครือข่ายสัมพันธ์ และการปรับตัวในขณะที่อยู่ในเรือนจำ

4. ปัจจัยด้านกฎหมาย หมายถึง แรงจูงใจในการกระทำผิด ความหนักเบาของบทลงโทษ ความเหมาะสมการใช้กฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการป้องกันการกระทำผิด หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ต้องขังในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านมาตรการทางกฎหมาย

ผู้ต้องขังชายที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป หมายถึง ผู้ต้องขังชายซึ่งเคยกระทำผิดและต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกแล้ว ได้กระทำผิดขึ้นมาอีกและถูกจับกุมดำเนินคดีให้จำคุกตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น เมื่อนำเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังจะทำให้เกิดการเสพติดได้หากใช้สารนั้นเป็นประจำทุกวัน หรือวันละหลาย ๆ ครั้ง และจะเพิ่มปริมาณการเสพเรื่อย ๆ และเมื่อขาดยาเสพติดจะทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรมและขาดสติสัมปชัญญะซึ่งทำให้ผู้เสพประกอบอาชญากรรมได้

เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หมายถึง สถานที่ใช้ควบคุมกักขังผู้ต้องขังทั้งชายและหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป เป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ตั้งอยู่เลขที่ 123 หมู่ 3 ถนนช่างแสง – วัดพระญาติ ตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็น 1 ใน 4 ของเรือนจำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีผู้ต้องขังเป็นคดีทั่วไปรวมทั้งคดียาเสพติดที่อยู่ระหว่างการตัดสินดำเนินคดีและตัดสินเด็ดขาดให้จำคุกแล้วไม่เกิน 25 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ได้ทราบแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา